

Waterkeringbeheerders uiten hun wensen over inspecties

De eerste, groene versie van de Handreiking Inspectie Waterkeringen is enthousiast ontvangen. Beheerders hebben in interviews hun wensen kenbaar gemaakt om de toepassing in de praktijk te stroomlijnen. Recentelijk zijn zes pilotprojecten gestart met als doel het inspectieproces verder te professionaliseren.



Jaarlijkse dijschouw met de portefeuillehouder waterkeringen.

IR. W.S. DE VRIES / ING. W.S. ZOMER M.SC. /
IR. P.J.L. BLOMMAART / IR. L.R. WENTHOLT

Na de kadeverschuivingen bij Wilnis en Terbregge en de verzakking van de kanaaldijk bij Stein hebben Rijkswaterstaat en Stowa in 2005 het programma Verbetering Inspectie Waterkeringen (VIW-1) gestart. Het doel is de inspecties van waterkeringen verder te professionaliseren door het inspectieproces te stroomlijnen en de toepassingsmogelijkheden van nieuwe technieken te onderzoeken. De resultaten van dit programma zijn onder andere neergelegd in de groene versie van de Handreiking Inspectie Waterkeringen.

In 2008 is besloten om VIW-1 met een tweede fase te vervolgen. Deze fase richt zich op de toepassing van de ontwikkelde kennis in de dagelijkse inspectiepraktijk. Kenmerken van deze fase zijn: van theorie naar praktijk (en omgekeerd), werken van grof naar fijn en leren van elkaar. In de pilotprojecten wisselen waterkeringbe-

heerders hun kennis en ervaring onderling uit ('gluren bij de burens') en professionaliseren zij gezamenlijk hun inspectieproces.

Interviews

Tijdens de Kennisdag Inspecties Waterkeringen op 26 maart 2009 in Burgers' Zoo zijn de resultaten van de interviews met en de behoefte aan pilots van circa de helft van de waterkeringbeheerders (dertien waterschappen, zes regionale diensten van Rijkswaterstaat en één provincie) gepresenteerd. Het is de bedoeling om voor deze zomer alle waterkeringbeheerders bevraagd te hebben. Tijdens deze gesprekken komen ondermeer het te inspecteren areaal ter sprake, de inbedding van de inspectie in de eigen organisatie, de wijze van inspecteren, verslaggeving en rapportage, en wordt de interesse voor deelname aan pilotprojecten (gericht op inbedding, proces en techniek) geïnventariseerd.

Uit de interviews komen vier algemene constateringingen naar voren. Ten eerste wordt het belang van de inspecties breed onderschreven. In toenemende mate moet de beheerder kunnen aantonen dat hij zijn inspecties daadwerkelijk verricht met een goede kwaliteit en dat hij de noodzakelijke vervolgacties uitvoert. Deze noodzaak wordt vooral op de werkvloer ervaren. Op management en bestuurlijk niveau is de belangstelling wisselend en meer afhankelijk van de lokale omstandigheden (ervaring met maatgevende situaties, reorganisaties, bestuurlijke prioriteiten, beschikbare menskracht en nieuwe contractenvormen).

Verder onderschrijven de geïnterviewden de praktische en pragmatische insteek van VIW-2. Met de Handreiking is voldoende kennis beschikbaar, die ze nu willen toepassen om hun inspectie (inbedding, proces en technieken) verder

te professionaliseren.

De inspectie van regionale waterkeringen wordt veelal belangrijker gevonden dan die van primaire waterkeringen. Blijkbaar geeft de inmiddels reguliere toetsing van de primaire waterkeringen voldoende inzicht in de actuele veiligheid (3.400 kilometer). Vooruitlopend op de toetsing van regionale waterkeringen (14.000 kilometer) geeft de inspectie voorsnog een sneller, maar minder volledig beeld van de actuele veiligheid.

Ten vierde blijkt de relatie met de toezichthouder (de provincie) wisselend te zijn. De ene provincie wil gedetailleerde informatie krijgen over de jaarlijkse inspectie en de vervolgacties, terwijl een andere provincie de vijfjaarlijkse toetsingsrapportage voldoende vindt en geen behoefte heeft aan een jaarlijks inspectierapportage.

Inspectietechnieken

De groene versie van de Handreiking Inspectie Waterkeringen blijkt wisselend te zijn ontvangen. Een aantal beheerders heeft erop gewacht en wil deze nu toepassen, terwijl anderen hun inspectie al naar eigen inzichten hebben ingericht. Hierdoor is bij waterschappen sprake van zowel een kleine koplopergroep als een enkele starter, met een grote middenmoot. Rijkswaterstaat beschouwt de inspectie niet zozeer als een apart proces, maar als onderdeel van de bestaande beheer- en onderhoudssystematiek.

De interviews tonen verder dat de waterkeringbeheerders erg geïnteresseerd zijn in de aanpak van inspecties bij anderen en dat zij hierover hun kennis en ervaring willen delen. Daarnaast speelt de zorg voor het borgen en overdragen van kennis. Veel kennis van waterkeringen is slechts bij enkele mensen beschikbaar, die veelal



FOTO: KOAC/NPC

binnen korte tijd met pensioen gaan. Het is de uitdaging deze specifieke kennis te borgen en over te dragen.

De geïnterviewden zijn unaniem van mening dat de visuele waarnemingen het hart vormen van de inspecties. Daarnaast wordt breed onderschreven dat inspectietechnieken goede aanvullingen kunnen zijn en soms tot verrassend betere inzichten kunnen leiden in de actuele staat van de waterkering. Ook is er grote behoefte aan technieken waarmee het mogelijk is in waterkeringen te kijken en waterkeringsvremde elementen en kunstwerken mee te inspecteren. Verder is er behoefte aan betaalbare monitoringstechnieken voor mogelijk kwetsbare locaties om, in afwachting van dijkverbeteringen, deze locaties aanvullend in de gaten te houden. Toch blijft er ook een zekere aarzeling: nieuwe technieken moeten zich eerst bewijzen.

Uit de interviews met de beheerders is een groslijst van vijftien mogelijke pilotprojecten opgesteld. Tijdens de Kennisdag Inspecties Water-



FOTO: HOLLANDESE DIJKT

Visuele inspectie van een rivierdijk.

keringen 2009 is het startsein gegeven voor zes pilots. In deze pilots komen zes tot acht beheerders rondom een thema regelmatig bij elkaar om hun kennis en ervaring uit te wisselen en van elkaar te leren. Deze pilots worden vanuit VIW-2 gefaciliteerd.

Pilotprojecten

De deelnemende beheerders aan de pilot 'Van inspectieproces naar inspectieplan' werken aan een gestructureerde, transparante en kwalitatief goede inspectie. Zij werken toe naar inspectieplannen, die gericht zijn op de specifieke behoeften van de deelnemers.

Binnen de pilot 'Noord-Nederland' werken, op initiatief van toezichtouder provincie Groningen, de beheerders Noorderzijlvest, Hunze en Aa's en Wetterskip Fryslân (klein deel van het beheergebied ligt in de provincie Groningen) aan hun inspectieplannen en aan het gezamenlijk rapportageformat.

De pilot 'Praktisch informeren en rapporteren' richt zich op een efficiënte verwerking van inspectie-informatie voor de specifieke wensen van de verschillende doelgroepen: collega-inspecteurs, managers, bestuurders, toezichthouders.

De pilot 'Digitaal inspecteren' richt zich op het online werken met bijvoorbeeld een tablet (wordt verder ontwikkeld in het project Digispectie), waarop de waarnemingen vanuit het veld direct in een GIS-bestand zijn in te voeren. Dit als alternatief voor het werken met papieren kaarten in het veld en vervolgens digitaal overnemen op kantoor.

Doel van de pilot 'Schadecatalogus' is dat de inspecteur, op basis van standaard schadebeelden, zijn schades zo objectief en eenduidige mogelijk categoriseert.



Valgewicht-deflectiemetingen op een bekleding van ingegoten basaltzuilen bij Kruijningen in Zee-land (boven), met een detail van een dergelijke meting op open steenasfalt (links).

HANDREIKING

Dit is het vijfde en laatste artikel in een serie over de Handreiking Inspectie Waterkeringen. De serie verscheen in *Land+Water* 12/2008 tot en met 5/2009.

De pilot 'Livedijk' wordt een langdurig (enkele jaren) digitaal gemonitorde dijk in Nederland. In de eerste fase (2009) worden monitoringstechnieken geïnstalleerd in de westelijke scherm dijk van de Eemshaven (aan de Waddenzee) van Waterschap Noorderzijlvest. In de vervolgfase (2010) wordt een ontwikkeling gestart voor actuele sterktebepalingen van de digitaal gemonitorde dijk, waarbij ook een prognostisch sterktemodel wordt ontwikkeld.

Blauwe versie

Deze onderdelen van het programma VIW-2 moeten resulteren in een algemeen toegepaste inspectie van waterkeringen, die reproduceerbaar en uniform is en die zodanig in de bedrijfsprocessen van de waterkeringbeheerder is ingebed dat de inspectie integraal onderdeel uitmaakt van het regulier beheer en onderhoud. Ter ondersteuning hiervan zal in 2012 een nieuwe (blauwe) versie van de Handreiking Inspectie Waterkeringen verschijnen.

Wout de Vries is senior adviseur bij Infram in Marknesse. Wouter Zomer is directeur van BZ Innovatiemanagement, Peter Blommaart senior adviseur bij Rijkswaterstaat Waterdienst en Ludolph Wentholt coördinator Waterwerken bij Stowa.